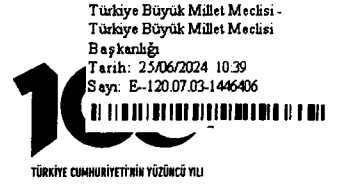

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/12193
G K. 154

Sayı : E-54045643-610-14654461

Konu : Soru Önergesi (7/12193)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27.05.2024 tarihli ve 43452547-120.07.04-1433943 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Ağrı Milletvekili Sayın Nejla DEMİR'e ait 7/12193 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/12193) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: DCF37C06-4C11-479D-9F27-B24CC2F46711

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Şevket KALANLAR

Mühendis

Telefon No: (312) 287 33 60

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**AĞRI MİLLETVEKİLİ SAYIN NEJLA DEMİR'E AİT 7/12193 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

Bakanlığımızca tarımsal desteklemeler; Tarım Kanunu'nun 19'uncu maddesine istinaden çıkarılan ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Bakanlığımız tarafından uygulanan tarımsal destekler, her yıl çıkarılan Cumhurbaşkanlığı Kararları ve Uygulama Esasları Tebliği doğrultusunda yürütülmekte olup desteğin türüne göre ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. 2024 üretim yılı destekleme birim miktarlarının güncellenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bitkisel üretimin desteklenmesi kapsamında; mazot ve gübre desteği, toprak analizi desteği, organik tarım desteği, iyi tarım uygulamaları desteği, küçük aile işletmesi desteği, fındık alan bazlı gelir desteği, katı organik-organomineral gübre desteği, geleneksel zeytin bahçelerinin rehabilitasyonu desteği, fark ödemeleri destekleri, sertifikalı tohum kullanım desteği, sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği, sertifikalı tohum üretim desteği, sertifikalı fidan üretim desteği, bombus arısı kullanım desteği, biyolojik ve biyoteknik mücadele desteği, bitki karantinası tazminatı desteği yer almaktadır.

Hayvansal üretimin desteklenmesi kapsamında ise; yem bitkileri desteği, buzağı/malak/dişi manda desteği, düve alım desteği, hastalıktan arı işletme desteği, besilik erkek sığır desteği, sürü yöneticisi istihdam desteği, anaç koyun/keçi desteği, sürü yenileme desteği, koç-teke alımı desteği, tiftik üretimi desteği, ipek böceği desteği, arıcılık desteği, aşı, atık ve küpe desteği yer almaktadır.

Kırsal kalkınma destekleri kapsamında; tarımsal yayım ve danışmanlık desteği, kırsal kalkınma yatırımları (ekonomik ve alt yapı yatırımları), uzman eller proje desteği, bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesi, IPARD ulusal eş finansman ödemeleri, çiftlik muhasebe veri ağı (ÇMVA) katılım primi destekleri yer almaktadır.

IPARD Programı kapsamında 2007 yılı itibarıyla başlayan program üzerinden 42 ilde birçok tedbir altında tarım ve hayvancılık alanlarında hibe destekleri sağlanmaktadır. IPARD I ve IPARD II dönemi olarak başarıyla yürütülen süreç, IPARD III dönemiyle birlikte ülke geneline yayılmıştır. IPARD III dönemiyle birlikte çıkılan ve çıkılacak çağrılarda %50-75 değişen oranlarda yatırım tedbirlerine hibe desteği sağlanacaktır.

Tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesi kapsamında; hayvan gen kaynakları (hayvan gen kaynaklarının yerinde korunması, Anadolu mandasının halk elinde ıslahı, halk elinde küçükbaş hayvan ıslahı projeleri) ve AR-Ge proje destekleri yer almaktadır.

Su ürünleri üretiminin desteklenmesi kapsamında; su ürünleri yetiştiriciliği, küçük ölçekli balıkçılık, balon balığı avcılığı ve su ürünleri sigortası destekleri yer almaktadır.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından deprem, sel gibi afetlerde, üreticilerimizin zararlarını telafi etmek ve tarımsal üretimin sürdürülebilirliğine katkı sağlamak amacıyla da tarımsal destekler

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

verilmektedir.

Bakanlığımızca “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” ile işlenmeyen ve nadasa ayrılan alanlar ile işlemeli tarıma uygun olmayan alanlar öncelikli olmak üzere, uygun tarımsal üretim yöntemleri kullanmak suretiyle stratejik ürünler başta olmak üzere bitkisel üretimin artırılması amacıyla azami %75’i aynı destek ile ülke genelinde projeler yürütülmektedir.

Bakanlığımızca yürütülen çalışmalar neticesinde 2023 yılında bir önceki yıla göre nadas alanı 1,45 milyon dekar daralarak 28,1 milyon dekar, tarla bitkileri ekim alanı 1,8 milyon dekar artışla 167,1 milyon dekar, toplam tarım alanı ise 585 bin dekar artışla 239,4 milyon dekar olarak gerçekleşmiştir.

Bakanlığımızca tarımsal destek uygulamalarında iklim değişikliği ve su kısıtı dikkate alınmaktadır. Bu kapsamda havzalarda desteklenecek ürünler iklim, toprak, topografya, verim, su kısıtı gibi faktörler göz önüne alınarak belirlenmektedir. Havzası dışında yetiştirilen ürünlere mazot, gübre, fark ödemesi, sertifikalı tohum kullanım ve fındık alan bazlı gelir desteği ödemeleri yapılmamaktadır.

Yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğunun Bakanlıkça tespit edildiği havzalarda;

- Fark ödemesi desteklemelerinde yer alan nohut, mercimek ürünlerine ilave %50 destek ödenmektedir. Damlama sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmamaktadır.
- Yem bitkileri desteklemelerinde yer alan yem bezelyesi, fiğ, macar fiği, burçak ve mürdümük ürünlerine ilave %50 destek ödemesi yapılmaktadır.
- Sertifikalı tohum kullanım desteği kapsamında yağlık ayçiçeği desteklenmektedir.

Bireysel sulama sistemlerine %50 hibe desteği verilmektedir.

8038 ve 8039 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kar payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Bu doğrultuda,

- Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon TL üst limite kadar %100 faiz/kâr payı desteği,
- Tarımsal AR-GE ve Biyo-Tarım yatırımlarına %50 faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanımı sağlanmaktadır.
- Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullanımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5,
- Bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullanımlarında basınçlı sulama sistemi kullanımında ilave %10,
- Kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullanımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasatı değerlendirildiğinde ilave %10

faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Bakanlığımızca hazırlanan sektörel su tahsis planları ile havza ve alt havza ölçeğinde iklim

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

değişikliği sebebiyle oluşabilecek kuraklık risklerine karşı su tahsis senaryoları hazırlanmakta ve su tahsis planlaması yapılmaktadır.

İklim değişikliğinin en önemli olumsuz etkilerinden biri olan kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması ve kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi maksadıyla kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır. Belirlenen tedbirlerin uygulanması ile yılda yaklaşık 11,6 milyar m³ su tasarrufu sağlanabilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda belirlenen tedbirler içeriğinde;

- Sulama alanlarının rehabilitasyonu ve modern sulama sistemlerine geçilmesi,
- İçme ve kullanma suyu şebekelerindeki kayıp kaçakların azaltılması,
- Sanayi sektöründe kullanılan suyun geri kazanılması ve temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Alternatif su kaynaklarının belirlenmesi
- Kullanılmış suların yeniden kullanımının sağlanması,
- Kuraklığa dayanıklı bitkisel ürünlerin artırılması,
- Kuraklığın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve
- Kuraklık farkındalığının artırılması hususları yer almaktadır.

Kuraklıkla mücadele ve iklim değişikliğine uyum sağlamak için “Kullanılmış Suların Yeniden Kullanım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi Projesi” yürütülmüştür. Bu proje kapsamında; evlerde, sanayide, enerji üretiminde ve tarım sektörlerinde kullanılan suların yeniden kullanımına yönelik olarak alternatiflerin incelenip değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Bakanlığımız tarafından "Suda sıfır kayıp" sloganıyla başlatılan "Su Verimliliği Seferberliği" çalışmaları kapsamında; sektörel kullanımlarda su kayıplarının önlenmesi, suyun verimli kullanılmasını sağlayan teknoloji ve uygulamaların yaygınlaştırılması, bireysel ve kurumsal farkındalığın artırılması, su ayakzının azaltılması, yağmur suyu, gri sular, kullanılmış sular gibi alternatif (geleneksel olmayan) su kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Seferberlik sürecinde su verimliliği konusunda yol haritası niteliği taşıyan ve ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya koyulduğu “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” hazırlanmış olup yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda sektörel su verimliliği rehber dokümanları hazırlanmış olup suverimliliği.gov.tr adresinde yayımlanmıştır.

Bu kapsamda yürütülmüş/yürütülmekte olan diğer projelerimiz ise;

- Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde “Kuraklık Test Merkezi” kurulmuştur.
- Çeşit geliştirme Ar-Ge faaliyetleri sonucunda tarla bitkilerinde kuraklığa dayanıklı/tolerant bitki olarak 79 çeşit tescil edilerek üretimde yaklaşık %20 artış sağlanmıştır.
- Kurak ve yarı kurak suyun kısıtlı olduğu bölgelerde, tarımsal üretimin sağlanması için yağmur suyunun yönetimi ve toprakta nemin tutulması amacıyla, su hasadı projeleri yürütülmektedir. Su hasadı projelerinde yağmur suyundan %85-90’a varan oranlarda toprakta bitki kökünde biriktirilmesi sağlanmıştır.
- “Türkiye’de Sulanan Bitkilerin Bitki Su Tüketimi Rehberi” güncellenmiştir. Rehberin dijital ortamda erişimini sağlamak için TAGEM-SuET yazılımı geliştirilmiş ve bu yazılım, TAGEM-SuET internet sitesi ve “Tarım Cebimde” mobil uygulaması üzerinden erişilebilir hale getirilmiştir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- “Çeltikte Damla Sulama Sistemlerinin Kullanım Olanaklarının Araştırılması” projesinde Trakya, Ege, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde %50 su tasarrufu sağlanmıştır.
- “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi” ile ülkemizdeki tüm nehir havzalarında 2100 yılına kadar sıcaklık ve yağış gibi önemli iklim parametrelerinin değişimi tespit edilerek, iklim değişikliğinin su kaynaklarına muhtemel etkileri ve uyum faaliyetleri belirlenmiştir.
- “İklim Değişikliğinin Kar Erimelerine ve Akımlarına Etkisinin Belirlenmesi Projesi” iklim değişikliği neticesinde karla kaplı alanlardaki değişim oranları, kar-su eşdeğeri miktarında beklenen değişimler ile kar erimelerinden kaynaklı akış projeksiyonları elde edilmiştir.
- “Su Kaynaklarında İklim Değişikliğine Uyum Projesi” ile “yağmur suyu hasadı”, “gri suyun kullanımı” vb. faaliyetlerin bölgelere ve çalışma alanlarına göre değişen gerçek uygulama maliyetleri ve uygulama detayları gerçek örnekler ile ortaya çıkartılmıştır.